

Một Suy Niệm Về Sự Chết

Nguyễn Doãn Khôi MSC (Đòng Thừa Sai Thánh Tâm)

Những ngày dài đối diện với cuộc sống trần gian trong kinh nghiệm của sự chết là niềm khắc khoải trong lòng tôi. Sau nhiều năm bệnh tật, bố tôi ra đi trong an bình. Sự sống vẫn tiếp diễn nhưng sự qua đi của một người là một dấu ấn sâu trong tâm hồn người ở lại. Dấu ấn đó có thể là sự tiếc nuối, có thể là sự mất mát, có thể là vết thương vô hình, một cảm giác nhẹ nhõm cho trách nhiệm bản thân mình, hay có thể là một cảm giác bình an cho người đã khuất.

Sự ra đi có phần đột ngột của bố là kinh nghiệm giao hòa giữa sự sống và sự chết. Trong cuộc sống bận rộn bươn chải hằng ngày, hiếm có khi nào tôi và bạn có dịp ngồi lại trong tĩnh lặng để suy tư về cuộc đời con người. Sự chết là mất mát, đau thương, nhưng đồng thời là những dấu ấn nhắc nhở về sự sống, sự sống hiện tại và sự sống tương lai. Tôi đang sống thế nào để chuẩn bị cho sự sống tương lai sau cái chết? Khi tôi ra đi, tôi sẽ có được gì, tôi mang theo được gì?

Sự sống sau cái chết là một huyền nhiệm nằm ngoài nhận thức của con người đang sống trong cuộc đời này. Thế nên tôi không suy nghĩ quá nhiều về sự sống sau cái chết nhưng lại ưu tư về kinh nghiệm sự chết chi phối và thay đổi sự sống của những người còn sống hôm nay ra sao mà thôi.

Có người nói: *Mỗi ngày tôi sống là mỗi ngày tôi bước gần hơn đến với sự chết của mình.* Câu nói đó đúng, sâu xa, khiến con người ta phải dừng lại và suy tư về cuộc sống mình; thế nhưng tư tưởng sao nghe có vẻ bị quan quá! Tôi thấy nó bị quan có lẽ một cách tự nhiên, tôi luôn quan niệm rằng cái chết là một kinh nghiệm không tốt. Người Việt chúng ta thường hay nói: Nói chuyện chết chóc là xui. Xui là từ ngữ diễn tả cái không may, không lành, không tốt xảy ra mà chúng ta không thể tránh được. Cái chết trong tự bản chất, đối với người ở lại, là một sự mất mát, đau thương dẫn đến nhiều sự thay đổi, dù lớn hay nhỏ, ít hay nhiều, trong cuộc sống và bản thân của họ. Những ai đã từng mất đi người thân trong gia đình có thể dễ dàng thấy được kinh nghiệm này. Thế nhưng, câu hỏi lớn đó là: *đối với người chết, liệu đó có phải là một kinh nghiệm xấu hay chẳng?* — Kinh nghiệm của họ ra sao trên con đường sang thế giới vĩnh cửu bên kia? Họ đang sống thế nào ở thế giới đó?

Đây là những câu hỏi quan trọng, nhưng không ai dường như có được câu trả lời hoàn hảo, ngay cả với những người “trở về từ bên kia thế giới” trong những kinh nghiệm chết lâm sàng cũng không diễn tả hoàn toàn giống nhau về kinh nghiệm của họ. Mỗi người sử dụng những từ ngữ khác nhau, hình ảnh khác nhau, hiểu theo những ý nghĩa khác nhau, tùy theo con người, cá tính, tôn giáo và tâm nhận thức của họ. Thế nhưng, trong đó tôi nhận thấy một điểm chung, đó là sau kinh nghiệm của sự chết, cách nhìn của họ về cuộc sống này hoàn toàn thay đổi. Họ thấy rằng cuộc sống này là một phần rất nhỏ của cuộc sống vĩnh hằng, một sự sống bao trùm thế giới và vũ trụ này, một sự sống vẫn luôn hiện hữu trong cuộc sống hằng ngày của con người nhưng dường như con người ta ít khi nào nhận ra nó. Con người ta đôi khi chỉ quan tâm đến sự sống thân xác — tiền bạc, của cải, danh vọng, dục vọng, quyền lực, địa vị cá nhân và cái tôi của mình — mà quên đi sự sống tinh thần vô hình, giá trị của con người, giá trị của tình yêu và lòng tha thứ.

Sự sống thân xác là cần thiết, là thiết yếu cho nhu cầu làm người. Không có thân xác này, tôi và bạn không thể có được cuộc sống tinh thần mà chúng ta đang sống. Thân xác là nền tảng xây dựng tâm hồn con người.

Thế nhưng, cuộc sống thân xác và vật chất cần phải được định hướng trong đời sống tinh thần, giá trị con người, ý nghĩa của cuộc sống. Con người ta sống không chỉ để hưởng thụ những gì là vật chất, nhưng còn sống vì một ý nghĩa và mục đích nào đó. Và sự chết khiến cho con người ta phải dừng lại và suy tư về những khắc khoải thâm sâu như thế.

Đối mặt với sự chết, người chết và những người chứng kiến cái chết đều phải thình lạng (có chăng là ít hay nhiều). Có người thình lạng vì sợ, có người thình lạng vì đau đớn, lại có người thình lạng vì sốc. Trong cái thình lạng ấy, con người ta thấy mình nhỏ bé trước huyền nhiệm của sự chết. Trong cái thình lạng ấy là “*một sự đảo lộn cần thiết*” trong tâm hồn con người, để từ đó thiết lập một thế giới quan mới, một cách nhìn mới về sự sống qua kinh nghiệm của sự chết.

Càng đi sâu vào huyền nhiệm của sự chết, con người ta sẽ càng thấy cái huyền nhiệm của nó. Càng đi sâu vào nó, con người ta mới nghe được tiếng Chúa Giê-su nói với các môn đệ đang hốt hoảng vì sợ chết trong cơn dông bão giữa biển khơi: “Đừng sợ...”

